

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/oluye-okunan-kuran-fayda-verir-mi]

[Hadis](#) [Kur'ân-ı Kerîm](#) [Kur'an Okumak](#) [Risale-i Nur Mütalaası](#)

Soru

Ölüye Okunan Kuran Fayda Verir mi?

Bazı kimseler vefat etmiş kimselere okunan Fatiha veya Kuranın hiçbir fayda vermeyeceğini söylüyorlar. Peygamber efendimizin Mülk suresini okumanın ölüünün azabını hafiflettiğine dair sahih hadis mevcut. Aslolan nedir?

Cevap

Ölüye Veya Kabrin Üzerine Kur'an Okuma

Kur'an okuma sevabının ölüye kavuşup kavuşmadığı ihtilaf edilmiştir:

Selefin çoğunluğu ve üç imam ölüye kavuştuğu görüşündeler. İmam Şafii,

“İnsana çalıştığından başka yoktur”[1]

âyetini delil göstererek, bunlara muhalif görüşü savunmuştur

Birinci görüştekiler, âyet-i kerimeyi çeşitli yönlerle cevaplandırmışlar :

1- O Ayet,

“İman eden ve soylarından gelenlerde, imanda kendilerine tâbi olanlar (var ya)! İşte biz, onların nesillerini de kendilerine kattık.”[2] âyetiyle neshedilmiştir.

2- O âyet, İbrahim ve Musa (Aleyhi's-selâm) kavimlerine mahsustur. Amma İslam ümmeti ise, yaptıkları ameller ve onlar için yapılan sevaplar vardır. İkrime bu görüştedir.

3- Ayette insandan kasıt, kafir insandır. Mümin ise, kendi yaptığı gibi başkalarının da ona yaptıkları geçerlidir. Rebi' bin Enes bu görüştedir.

4- Âyetteki, "insana çalıştığından başka yoktur" hükmü, adalet yönündedir. Amma fadl ve ihsan yönünde ise, Allah'ın istediği her şey insana gelebilir. Hüseyin bin Fadil bu görüştedir.

5- Ayetteki, «lâm» «ala» mânâsındadır. Bu takdirde ayetin manası şöyle olur:

İnsan ancak yaptığından sorumludur.

Bu görüştekiler, sevabın ölüye kavuştuğunu şöyle kıyas yapmışlar :

Dua, sadaka, oruç, hac, köle azat etmenin sevapları ölüye kavuştuğu sahih hadislerle sabittir. Bunların sevapları kavuştuğuna göre, Kur'an okumanın da sevabı ölüye gider.

Hem de gelecek hadisler, her ne kadar zaif iseler de bir bütün olarak gösteriyorlar ki, bu meselenin bir aslı vardır.

Hem de müslümanlar, hiç bir red görmeden her asırda toplanıp ölülerine Kur'an okumuşlardır. Bunların bu yaptıkları fiili bir icmadır.

Hafız Şemseddin bin Abdülvahid el-Mukaddesi el-Hanbeli, bu konuda telif ettiği bir risalecikte bütün bu görüşleri yazmıştır.

Kurtubî dedi ki:

Şeyhü'l-İslam İzzeddin bin Abdülselâm fetva veriyormuş ki, okunan Kur'an'ın sevabı ölüye gitmez. Öldüğü zaman bir arkadaşı onu rüyada görmüş. Ona:

«Sen okunan ve hediye edilen Kur'an'ın sevabı ölüye gitmez» diyordun, kabre girdikten sonra nasıl gördün? demiş. Şeyh.:

Ben dünyada iken öyle derdim. Şimdi o görüşten vazgeçtim. Çünkü Allah'ın ikramını ve okunan Kur'an'ın ölüye kavuştuğunu gördüm.

Amma kabir üzerinde okumak ise bütün arkadaşlarımız bunun meşru' olduğunu söylemişler:

Lezafer dedi ki: «Ben Şafii (Rahimehüllah) 'dan kabir üzerine okumanın hükmünü sordum. O, «Onda bir sakınca yoktur» dedi.

Nevevi de «Mühezzeb»in Şerh'inde demiş ki:

Kabir ziyaretçisine, okuyabildiği miktar Kur'an okumak ve peşinde ölülere dua etmek müstehaptır. Şafii bunu kesin olarak söylemiştir. Ve Şafii arkadaşlarımız bunda ittifak etmişlerdir.

Ve yine Nevevi bunun da ilerisinde: «Eğer kabir üzerinde Kur'an'ı hatmetseler daha üstün olur, demiştir.

İmam Ahmed bin Hanbel ise başta bu meseleyi inkâr edermiş. Çünkü bu konuda ona hiç bir hadis ulaşmamıştı. Sonra, «Definde Denilen Şeyler» babında geçen İbn-i Ömer ve Ala bin. el-Hallac'ın merfu' hadisleri ona ulaştınca eski görüşünden vazgeçmiştir.

Hallâl el-Camii kitabında Şabi'den rivayet ettiğine göre demiştir:

Ensardan birisi ölünce Ensar onun kabrine gidip ona Kur'an okurlardı.

Ebû Muhammed es-Semerkandi, İhlas suresinin faziletleri hakkında Ali (Radiyallahû anh)'dan merfuan rivayet ettiğine göre şöyle demiştir:

Kim kabristana girip on bir sefer ihlas sûresini okusa ve sevabını Ölülere hibe etse, ölüler sayısınca kendisine ecirler yazdı.

Ebu'l-Kasım Sa'd bin Ali ez-Zencâni «Fevaid»inde Ebû Re'den rivayet ettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

«Kim kabristana girdiğinde fatiha, ihlas ve elhakümüttekâsürü sûrelerini okusa ve «Yâ Rabbi senin kelâmından okuduğum miktarın sevabını bu kabristanda yatan mümin ve müminelere hibe ettim» dese, ordaki bütün ölüler Allah katında ona şefaathçi olurlar.

Kadî Ebû Bekir bin Abdülbaki el-Ensâri Meşihat'inde Seleme bin Ubeyd'den rivayet ettiğine göre Hammad el-Mekki şöyle demiştir =

Bir gece Mekke kabristanına çıktım, başımı bir kabrin üstüne koydum ve uyudum. Rüyamda makberdeki ölüler halka halka gördüm. Ben, «kıyamet mi koştun?» dedim. Onlar;

«Hayır, fakat bir kardeşimiz ihlas suresini okudu, sevabını bize hediye etti. İşte biz bir senedir onun sevabını paylaşıyoruz.

El-Hallal'ın arkadaşı Abdülaziz senediyle Enes (Radiyallahû anh'dan rivayet ettiğine göre Resûlullah (Sallallâhû Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:.

Kim kabristan'a girse ve Yasin suresini okusa, Allah oradaki yatanların yükünü hafifletir. Ve o ölüler sayısınca ona hasenat yazılır.

Kurtubî dedi ki: «Ölülerinize Yasin sûresini okuyunuz» hadisi iki mânâyâ muhtemeldir:

1- Sekerâta girenlere...

2- Kabirde yatan Ölülere...

Ben diyorum: Kitab'ın başında geçtiği gibi Cumhûr-u Ulemâ birinci görüştedirler. İbn-i

Abdülvâhid el-Mukaddesi ise ikinci görüşü savunmuş. Şâfiiler'in müteahhirininden olan Muhibb-i Taberi, hadisi umumi tutarak her iki görüşün de kast edildiğini söylemiştir.

Gazali'nin «İhyâ»sında, Abdülhakk'ın «el-Âkibe»sinde Ahmed ibnül-Hanbel'den nakledildiğine göre şöyle demiştir:

Kabristana girdiğiniz zaman Fatiha, muavezeteyn ve ihlâs sûrelerini okuyunuz, sevabını ölümlere hediye ediniz. Çünkü okumanın sevabı onlara kavuşur.

Kurtubî demiş ki: Okuyan için kıraatin sevabı, ölü için de dinlemenin sevabı vardır. Bunun için rahmet ona da kavuşur. Cenâb-ı Hak şöyle buyuruyor:

«Kur'an okunduğu zaman dinleyiniz ve sesinizi kesiniz, umulur ki rahmet edilesiniz.»

Allah'ın kerem ve rahmetinden uzak değil ki: Kıraetin ve dinlemenin de sevabını birden ona kavuştursun veya o işitmeden ona okunan ve hediye edilen kıraetin sevabını ona kavuştursun. Sadaka ve duanın sevabı ona kavuştuğu gibi...

Hanefi Kadihan'ın Fetavâsında şöyle denilmiştir:

«Kim kabirlerin yanında Kur'an okusa eğer Kur'an sesiyle onlara ünsiyet vermek istiyorsa okuyabilir. Eğer o niyetle okumasa istediği her yerde okuyabilir. Çünkü Allah her yerde işitir.» [3]

Bir Fası

Kurtubî dedi ki: Bâzı alimlerimiz, kabir yanında okunan Kur'anla ölünün yararlandığına hurma dalı hadisini delil getirmişler. Resûlullah (Sallallâhû Aleyhi ve Sellem) bir hurma dalını ikiye böldü bir kabrin üstüne dikti.

«Umulur ki bunlar kurumadan Allah onlarla Ölünün yükünü hafifletsin.» diye buyurdu.

Hattâbi dedi ki: Bu mesele ilim adamlarınca şu manaya yorumlanmıştır :

Eşya, yaradılışları yaş ve yeşil kaldıkça tesbih ederler. Hattabi de demiş ki: Hurma dalının tesbihiyle Allah ölünün yükünü hafifletirse müminin Kur'an okumasıyla tarik-i evlâ ile hafifletir.

Bu hadis, kabirler üzerinde ağaç dikme meselesinin aslıdır.

İbn-i Asakir, Hammad bin Seleme tarihiyle Katâde'den rivayet ettiğine göre, Ebû Berzete el-Eslemi (Radiyallahû anhüm) naklediyormuş ki:

Resûlullah (Sallallâhû Aleyhi ve Sellem) bir kabrin yanından geçti. Sahibi azap içinde idi. Bir dal aldı, Kabre dikti ve şöyle buyurdu :

Umulur ki, bu dal yaş kaldıkça onu azaptan korusun.

Ebû Berzete de şöyle vasiyet ediyormuş: Öldüğüm zaman kabrime iki dal koyun...

Ravi dedi ki: O Kerman ve kümes arasında bir çölde öldü, oradakiler: Bu arkadaşımız kabrine iki dal dikilsin, diye vasiyet ediyordu. Fakat içinde yaş hiç bir şey olmadan bir çölde öldü, dediler. Onlar, böyle konuşurken Sicistan tarafından bir kervan geldi. Beraberlerinde hurma dalları vardı. Onlardan iki dal aldılar ve onunla beraber kabre koydular.

İbn-i Sa'd Müverrik'den rivayet ettiğine göre şöyle demiştir: Büreyde, kabrine iki dalın konmasını vasiyet etti.

İbn-i Neccar'ın tarihinde Kesir bin Salim el-Heytirün hâl tercemesinde şöyle yazılıdır ;

Kesir bin Salim kabri yıkıldığında tamir edilmemesini tavsiye etmiş, bu konuda şiddetli te'kitlerde bulunmuş ve demiştir ki: Allah (Azze ve Ceîle) yıkılmış kabirlere bakar, içindekilere merhamet eder, Ben istiyorum ki, onlardan olayım.

İbn-i Neccâr «Kesir bin Salim'in dediğine benzer, sahabelerden rivayetler vardır,» demiş. Sonra Abd bin Hamid tarikiyle... Vehb bin Münebbih'den rivayet ettiğine göre şöyle demiştir:

İrmiya Peygamber (Aleyhi's-selâm) içindekilerin azap gördüğü bir Kabristan'ın yanından geçti. Bir sene sonra bir daha oradan geçti Baktı azapları sakinleşmiş. «Sübhanallah! Sübhanallah. Geçen sene buradan geçtim, bu ölüler azap içinde idi. Bu sene azapları sakinleşmiş, dedi. Birden gökten bir ses:

— Yâ İrmiya! Ya İrmiya! Kefenleri parçalanmıştı. Saçları dökülmüş kabirleri yıkılmıştı. Sen onlara bakıp onlara acıdın! Ben de kabirleri yıkılmış, kefenleri parçalanmış saçları dökülüşlere böyle bakıp rahmet ederim.[4]

[1] Necm, 39

[2] Tur, 21

[3] İmam Celaleddin Es-Suyuti, Kabir Alemi, Kahraman Yayınları: 521-525.

[4] İmam Celaleddin Es-Suyuti, Kabir Alemi, Kahraman Yayınları: 525-527.

Üstad Bediüzzaman hazretleri şöyle söylemiştir:

"Denildi ki: "Fâtiha ve Yâsîn ve hatm-i Kur'ânî gibi okunan virdler ve kudsî şeyler, bazen

hadsiz ölmüş ve sağ insanlara bağışlanıyor. Halbuki, böyle cüz'î bir tek hediye, ân-ı vâhidde hadsiz zâtlara yetişmesi ve herbirisine aynı hediyenin düşmesi,tavr-ı aklın hıncı âricindedir?"Elcevab: Fâtır-ı Hakîm, nasıl ki unsur-u havayı, kelimelerin berk gibi intişârlarına ve tekessürlerine bir mezraa, bir vâsita yapmış. Ve radyo vâsıtasıyla, bir minârede okunan Ezân-ı Muhammedî'yi (asm) umum yerlere ve umum insanlara aynı anda yetiştirmesi gibi; öyle de, okunan bir Fâtiha'yı dahi, meselâ umum ehl-i îmân emvâtına aynı anda yetiştirmek için hadsiz kudretiyle ve nihâyetsiz hikmetiyle ma'nevî âlemde, ma'nevî havada çok ma'nevî elektrikleri ve ma'nevî radyoları sermiş ve serpmiş. Fitrî telsiz telefonları istihdâmediyor, çalıştırıyor. Hem nasıl ki bir lâmba yansa, mukâbilindeki binler aynanın herbirine tam bir lâmba girer. Aynen öyle de bir Yâsîn-i Şerîf okunsa, milyonlar ruhlara hediye edilse; herbir ruha tam bir Yâsîn-i Şerîf düşer." (1. Şua)